

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	== Egyesszám ára 4 fillér. ==
Helyben: Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula.	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre	12 "			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275
Vidéken: Negyedévre	5 "			
Egész évre	20 "			

Ünnepek hónapja.

— szept. 1.

Debrecen városának nevezetes, mozgalmas hónapja lesz a ránk virradt szeptemberi hónap. Ünnepek egész sora van készülöben. Kezdi a sort a torna- és kerékpáros egyesület versenynapjai. A bejelentések szerint Budapestről és a vidékről sok kiváló sport-mester érkezik körünkbe. Azután kereskedelmi és iparkamaránk székházát avatják föl és ide gyülekeznek az ország fölötte jeles, nagyképzettségű szakemberei s az önálló vámterület kérdésének tárgyalásával egész Magyarország figyelmét Debrecenre terelik. Ugyanekkor vendégül látjuk Láng Lajos minisztert és vele új államtitkárját, gróf Wickenburg Márkot. Messze földről francia újságírók vágyakoznak a Hortobágy látására; ezeknek utjok is Debrecen városán visz keresztül. Derék tüzoltóink egyesületének huszonöt éves emlékünnepe szintén sok érdekes urat vonz közzénk, végül pedig nagy világtájakról négyszáz fiatal tanuló sereglik az öreg kollégium falai alá. Ime tehát valóságos bucsujárás

lesz ebben a hónapban minálunk. Szinte a régi nagyvásárok idejében annyira híres szabad napok világraszóló sokadalmassága támad fel újra.

Természetes, hogy foly a készülődés mindenfelé. Kitudja! talán diadalkapukat is emelünk. Mindenesetre lesz tömérdek szónoklat, díszlakoma, irtóztató sok pohárköszöntő s minden egyéb. A várost ki is világitjuk, örömtüzeket is gyújtunk; mert közbül esik korai napra kitűzött Kossuth-ünnepünk.

Semmi kétség, ünnepelni, vendégeskedni jól tudunk, hiszen jeles magyarok vagyunk.

Ezuttal nem is vehetjük épp zokon, hogy Debrecen némi részt uszni fog a lakodalmas színű vendéglátás gyönyörűségeiben. Hiszen az idegen diákok reggel érkeznek és estére megint elutaznak; ezek tehát nem igen okulhatnak a futtában látottakon, elég, ha kedves emléket visznek szívükben erről az egy zenebonás lótifuti napról.

Am azért, jóllehet nem zúgolódunk, hogy tapasztalni vajmi kevesen s keveset fognak itt és inkább

multság, barátkozás, éljenzajba fulladó ölelkezés lesz a sok ünnep: mégis elkomolyodunk és nagyon óhajtánók, ha Debrecen városa a maga javára értékesítene némely tanulságokat, melyek az ünnepi mámor elszállása után majdan gondolkozó polgárai lelkében leszűrődnek.

Mert nagy a mi erőnk, izmos a mimagyarságunk, de gyakran szunynyadoz bennünk a cselekvés akaratára. Éppen kétszáz észtenedeje annak, hogy Debrecen az egész ország legnagyobb városa volt. Akkor Pesten csak huszonegyezer, Debrecenben pedig huszonkilencz ezer ember lakott. A főváros csaknem negyven-szeresen megnagyobbodott, míg a mi városunk népességének megnövekedése alig háromszoros. Mivel pedig a debreceni fajta ereje, egészsége, szívóssága közismeretű, azt kell megvallanunk, hogy kereskedelmi, társadalmi és kulturális vonzóerőnk lankadt, ezért nem volt gyarapodásunk kellő.

És ebben az igazmondás nem lő tul a valón. Sok nemes intézményünk fejlődik, virágozik sok munkánkon ragyog Isten áldása nem-

A boldogság fehér asszonya.

A Szabadság számára írta: Iván Ede.

... Keresem, keresem a boldogság fehér asszonyát, a kinek a lelke a nemes szenvedélyek lángjától zzzik, a kinek szerelme önmagáért szeret; a ki előttem haladva, vezessen maga után céltalanul, önfelédten . . . s feledtesse el velem, hogy keresem azt a fehér asszonyt, a kit talán soha nem fogok megtalálni . . .

Mert a lemondásnak is megvan a maga gyönyöre . . . És ha megtalálnám, elmulna az álmélet melankóliája, a mely beszötte lelkemet. S akkor mit keresnék tovább? . . . Mert ha megtalálnám, akkor szerte foszlanék a tévelygések gyönyöre. A való megölné az álmot.

Háromszor álltam meg. Vajjon melyik volt az igazi? . . . Az egyik beleszövődik a másikba. Az egyik álmom, a kettő való volt.

Hallgassátok . . . . . Ugy, ahogy eszembe jut.

I.

Künn ültem egy párisi kávéház terraszán. Ha jól emlékezem, a Boulevard Mont parnesseon volt. Ugy estefelé

lehetett. Október eleje járta. Szerettem ezt a helyet, mikor magamban akartam lenni, mindig azt kerestem fel. Szürke, lágy, ködszerű pára húzódott az utcákba. Sokan ültek künn, valami ünnepnap volt. Az a finom pára pedig lelopózott az asztalok márványlapjára, mintha csak rüleheltek volna: megfogta a zaj erejét. Az emberek is, mintha nyugodtabban, szomorúbban beszélgettek volna . . . Éreztek az ősz, a minék a párája már erőszakosabb Fojt . . .

Néztem az utcát; messzire eláttam. Fáradt voltam, valami zibbasztó érzés erőszakoskodott rajtam.

Homályosodni kezdett. Alig maradtunk egynéhányan. Siettek haza, hogy vacsora után ismét beüljenek a kávéházakba, ahol dohányfüst váltja fel a köd páráját . . .

A harmadik asztalnál egy álmos képű vén diák ült a szeretőjével. Szótlanul maradtak Mellettük levő asztalnál fiatal pár ült.

A diák kosszasan nézett a fiatal asszony egészséges arcába, mintha a családi boldogság utáni vágy támadt volna lelkében, amint azt az asszonyt nézte. Kis négy-öt éves, okos szemű bébé volt velük. Apró lábával a deák aszta-

lához tipeggett, aztán a lányhoz lépett. Csakhamar barátságot kötött vele.

A lány magához vette, aranyszőke haját kezével simogatta; majd lehajolt hozzá s szenvedélyes hévvel kezdte esőkolni. A fiatal asszony boldogan mosolygott át . . .

... Azután már nem néztem őket . . . A Babel város összesűrődött zsongása álmodozásba ringatott . . .

Megfogta a kezemet s azt mondta „Jöjj velem.” Keze áttetsző volt, mint azok a csudás tisztaságu alabástromok, a melyeken a fény is átszűrődik. Nem láttam semmit . . . Ruhája hófehér liliumokból volt szöve, hosszú haja mintha végtelen finom arany fonalakból lett volna bűvös sziszegéssel verődött össze, ha a gyenge szél megkapta . . .

Es vezetett . . . Messze . . . messze . . . Egy nagy tóhoz értünk, a melyen fekete hattyúk usztak. Vize sima volt, felszine fénylett, mintha valami flureszkálá olajjal lett volna bevonva. Sárga izzó fényszámok usztak rajta. A tulsó partról húzódtak át, ahol valami kis kunyhó ablakából világitott ki egy kis pislogó méces; a mire a vizre vetődött fénye, már nagy, széles sávokban izott.

zettünk és városunk dicsőségére; de nem hű fia Debrecennek, aki azt állítja, hogy már megállhatnánk avagy hogy minden téren nem kellene előbbre iparkodnunk.

Mikor a szives gazda vendéget vár, akkor néz körül portáján és aggódva szemléli a kiűtő hiányokat.

Ime, debreceniek, ránk fordul a vendégeskedés ebben a hónapban. De a cicomázkodó külsőségek máza alatt nem kell-e, nem kötelességünk-e észrevenni mindazt, amit még elmulasztottunk?

A debreceni városháza vajjon méltó-e ehhez a nagy városhoz, mely már nyolcszáz évvel ezelőtt lobogtatta kiváltságos polgári címerét? A rendőrség épületei nem siralmas állapotban és szükségben szinylőnek-e? Hogy állunk az állandó vízvezetékekkel? Nem volna e sürgős a villamos vasút megépítése? És van-e a városnak olyan muzeuma, képtára, kulturpalotája, őstörténelmi gyűjteménye, népkönyvtára, a milyeneknek híjával ma már a legkisebb német városka sem szűkölködik? Kereskedőnk, iparosaink megtalálják-e minden téren a jogos igények istápolását? Közvilágításunk, utcáink rendezése megfelel-e a kívánalmaknak?

Nem azért sorolom föl hamarjában ezeket, hogy vádaskodjam. A szeretet vágya izgat, azé a szereteté, amely azt óhajtaná, hogy Debrecen minden irányban oda emelkedjék, ahol tündökölnie, példát mutatnia, a magyarság erős várának lennie mult érdemei és jelen hivatása alapján kell és lehet.

Bár önthetnék lelket a holt betűkbe, hogy a tűz, mely bennem ég, átjárja, izzóvá tegye Debrecen

minden fiát. Hadd álljon Debrecen nemes városa a nemzeti művelődés, a józan haladás, a gazdasági megújulás fáklyavívói közt jusson érteke szerint az elsők sorában.

— szeptember 2.

— **A horvát király.** A magyar nemzet bünös nagylelkűsége, türelme a nemzetiségek gonosz gyűlölködésével szemben rég nem termett oly ferges gyümölcsöt, mint amilyen a legujabb zágrábi vakmerőség. A Kóló nevű horvát dalosegyesület emlékünnepe alkalmából a Zágrábra gyűlt dalosok távirati üdvözlésükben *horvát királynak* címezték ő felségét, a mi királyunkat. A magyar alkotmányt, a magyar szent korona ezer éves egységének őt jogait nem sértették meg ily cudarul. A horvát király: ez az elnevezés arcul csapása a mi közjogunknak, Magyarország sérthetetlen területi egységének. Hisszük, hogy a megbomlott elméjű horvát tulzók megkapják ezért legfelsőbb helyről a megérdemelt leckét, mely elveszi kedvüket az ilyen gonosz játékoktól.

Bácsmegeye árvapénztára. A *bácsmegeyei* árvapénztár ügyéről jelentik most illetékes helyről a következőket: A megyei árvapénztári kezelés alig tízenkét éves, mert az árvák vagyonát 1889-ig az egyes községek kezelték teljesen autonóm hatáskörben. A megyei gyámhatóság csupán a számszerű összeállításban ellenőrizte az árvavagyon kezelését. Ily módon történhetett, hogy egyes községek az árvák pénzét részint szabálytalanul, részint hűtlenül, részint pedig valósággal csalárd módon kezelték, amennyiben az árvák vagyonából tartozatlan adósságokat fizettek ki, az árvák vagyonának terhére meg nem engedett költségeket és kiadásokat róttak és végül megfelelő jelzálogi biztosítékok nélkül, sőt határtalan könnyelműséggel kölcsönöket adtak ki és ilyen módon a megyei árvák vagyonát közel 2.400.000 korona erejéig megkárosították. Mindez az 1889. év előtti időben történt. Ezek az állapotok arra indították *Latinovits* Pált, a megye erőlyes főispánját, hogy egyes megyei korifeusok ellenzése dacára hozzá-

lásson a megyei gyám-pénztár rendezéséhez. E végre négy bizottságot küldött ki, amelyek több mint félév óta vizsgálták az összes községek árvatári hiányait. Utoljára maradt *O-Becse* községe és evvel a megyei központi árvapénztár kezelése alatt álló régi községi árvatári hiányokat végleg rendezték. A legautentikusabb adatok alapján jelenthetjük, hogy az egyenes adósoktól és a felelős elöljárókkal szemben érvényesítendő visszakereseti jog folytán befolyandó összegekből, a tartalékalapok célirányos felhasználásával, a központi árvapénztárban gyűjtött tartalékalapból nyújtandó segélyezésével és az ismeretlen árvák követeléseinek időleges felhasználásával a mutatkozó hiányok csaknem teljes fedezetet fognak nyerni, úgy hogy sem a központi árvapénztár, sem a terheket vállaló községek nem fognak károsodni és még kevésbé fog az árvákra kár hárulni. A megyei árvapénztárnak ezt a rendezését *Latinovits* Pál főispán közvetlen felügyelete és *Skultéthy* Ferenc árvaszéki elnök irányítása alatt *Frank* Mihály dr. árvaszéki elnökhelyettes, *Zsigmond* Dénes, *Krudy* Géza és *Bagó* Géza árvaszéki ülnökök, *Csernyus* Pál dr. és *Hirrmann* Ferenc dr. megyei tb. főügyészek, *Késmárky* Endre tb. főszámvevő és *Horváth* József alszámvevő fáradságtalan munkájának és buzgalmának köszöni a vármegye közönsége.

Országos torna- és kerékpárverseny.

Az új sporttér fölavatása.

Saját tudósítónktól.

Debrecen, szeptember 1.

Országos ünnepek és versenyek keretében a jövő hét első napjain avatja föl új sportpályáját a *debreceni Torna- és Kerékpár Egyesület*. A nagyszabású versenynapok teljes sorrendje immár kész és lezáródtak tegnap déli 12 órakor a nevezések is, melyeknek eredménye minden várakozást felülmúlt. A főváros és a vidék legjelesebb sportbajnokai küzdenek majd a győzelmi pálmáért, összesen 49 jónévű sporthős.

A kettős versenynapok sorrendje

Lenéztem a vízbe. Mély volt, mint az örökke valóság: lenn óriási hullámok hömpölyögtek erőszakosan küzdve egymással. Egy kis sziget volt a tó közepén; hatalmas fák suhogása zugott felém.

A sziget körül hullák usztak... Valami nehéz, fojtó homály vont be mindent de azért láttam.

— Nézd, az ott a halottak szigete szól a fehér asszony. Te is oda jutsz... Látnod azt a fiatal, kuszált haju ifjut. A művészet láza adta kezébe a gyilkosfegyvert. Mellette kövér, duzzadó képű ember feküdt. — Az a kincsasszonya, telhetlenségének esett áldozatul. Tágra nyitott szemekkel uszott mellette egy fiatal leány kis gyermeket szorított göresős ujjára. Elésábitották; ő is ide került gyermekével együtt. Ott mellette azt az örült-ség kergette a halálba. Egy sápadt arcú nyulánk ifju vonta magára a figyelmet. Lásd, azt a végtelenség problémája, a tudományban való csalódása pusztította el. A halálban is mosolyog. Kereste a halál titkát. Mosolylyal halt meg az ajkán, nyugadtan itta ki méregpoharat: hisz csak egy pillanat s mindent megtud: a nagy titkot. És most semmitsem tud. A kis kunyhóból búbajos hangokat hozott át a

gyenge fuvallat. Mintha valami boldog, imaszzerű dalt énekelte volna. Látnod, szól a fehér asszony. Örült kétségbeeséssel keserítik a boldogságtokat, lelketek kiégetését, hajszojlatok a szerencsét s nézz oda, — mutatott a sziget felé oda jutottok mind. Látnod azt a kis kunyhót, ott van az igazi boldogság. De esztelenül rohantak a sok hű, esábitó varázs után. Mindannyian oda akartok jutni abba a kis kunyhóba, de ezen a tavon át akarjátok elérni, s mire oda érnétek, összekerültök mind a kis a szigetenél, mikor a másik oldalról csak pár lépés s elérhetnétek a kunyhót, a hol az igazi boldogság s a szerelem szüztiszta oltára lobog...

Mi után rohantok? Magatok sem tudjátok. Kerestek valamit, kétségbeesett viaskodással szágultok azután a valami után, amire balga képzeletek azt fogja rá, hogy a lét küzdelme ösztökél benetek.

Szét zuztátok a boldogság mécsét, mely temagatokban, lelketekben pislogott azt mondjátok annak a fényénél megfulázongó szenvedélytek, elalszik a vágy tüze, a mely már az első emberpárt tette sarkalta. Pedig az igazi boldogság meg-

elégedettsége ott égett abban a kis pislogó mécsében; nem volt türelmetek, míg lángja nagygyá fejlődik, megtisztul önmagában.

Evezredek rejlettek le s évezredek fognak lerajlani és én elkísértem valamennyit utolsó utjára; kezüknél fogva fogva vezettem őket ide a halál szigetére. Fogd meg kezemet. Hideg áttetsző mint az alabástrom

És hányan fogtok még idejutni!...

Két nagy esőcsepp esett a kezemre; aztán megint egy... kettő... Sok. Fölébredtem álmodozásomból... Agyam kábult volt... Senki sem ült már kinn a terasszon... Magam voltam... Az eső nagy suhogással szakadt alá...

A fehér asszony eltűnt. Köddé, párává foszlott szét. És én kerestem... A fiatal pár, a deák szeretőjével... Mindenki elment...

És akkor először láttam a boldogság fehér asszonyát. Akkor, de álmok világában jártam.

mindössze annyiban változik, hogy fél háromkor fog kezdődni tekintettel a rendkívül sok versenyszámra. Az egyes versenyekre összesen 146 jelentkezés történt, a melyen következőkép oszlanak meg: Kerékpármegnyitó 9 nevező, sulydobás 11, kerékpár főverseny 8, magas ugrás 16, síkfutás 20, kerékpárverseny 8, juniorok 4, diskosvetés 12, korlát, nyújtó 14, távolugrás 17, gátfutás 19, kerékpárzárverseny 8 nevező.

Képviselve vannak a nevező bajnokok által: a Budapesti Torna Club; Aradi Meteor; Ó Budai Torna Egylet; Aradi Torna Egylet; Nagyvárad Torna Kör; Budapesti Postások Sport Egylete; Budapesti Torna Egylet; Nyiregyházi Kerékpáros Egylet; Condor Kerékpár Egylet (Budapest); Nemzeti Torna Egylet; Hódmezővásárhelyi Torna és Vivó Club; Budapesti Atletikai Club; III. Kerületi Torna és Vivó Egylet (Budapest).

A nevezettek között olvassuk Corai Arthur, Katzer, Posszert, Papp országos hírű bajnokok neveit, a kiknek részvétele mindenestre nagyban emeli a versenyeik érdekességét. Az országos tornaszövetség tagjait Jász Géza titkár vezeti Debrecenben, míg a postások sportegyesületéből 13 bajnok jön Benecsek Gyula egyleti művezetővel. A vendégeket városi törvényhatóság képviselőjében Komlóssy Arthur főjegyző, polgármesterhelyettes fogadja kinn a pályaudvarnál, míg a Debreceni Torna- és Kerékpáros Egyesület nevében, annak elnöke Dobiecky Sándor orsz. képviselő üdvözlő az érkezőket. Az idegenből jövőket a tornaegyesület látja vendégeként és részben az Angol Királynő fogadóban részben a tornacsarnokban fogja elszállásolni.

Debrecen város tanácsa 200 koronás díjat ad a versenyek érdekességeinek emelésére és szeretettel üdvözlő falai közt a magyar sport képviselőit. A versenyeket rendező egyesület nevében Dobiecki Sándor orsz. képviselő tartja az új sporttér föliratát beszédét, melynek elhangzása után megkezdődnek a bajnoki mérkőzések. Erősen folynak az előkészületek s a 22 tagú labdarugó csapat naponta gyakorolja magát. Tegnap kezdtek hozzá a pálya kijavításához is, hogy így minden teljében készen fogadhassa a szeretettel várt vendégeket, kiknek nevében Jász Géza tornaszövetségi titkár bejelentette, hogy kirándulnak a Hortobágyra és a második nap délelőttjén megkoszorúzzák a honvédsírokat.

Igazmondás.

Debrecen és a nagyvárad Szabadság.
— szept. 1.

Régi igazmondással kezdem meg írásomat, melylyel, ha nem is napról napra, de valahányszor rá lelkem ösztökél, mindig bátran és meggyőződésem szerint szolgálni kívánom a közt, ősi nemzetem és új városom javát.

A régi mondás az, hogy: szólj igazat, betörök a fejed. Miért is koponyámon nincs egy pitykényi hely, melyen kisebb-nagyobb sebforradás ne fehérle nék. De ez a kemény fej még állja! És inkább törjön, mintsem írói tollam megtagadja azt amit gondolok és érzek.

Nem kell a békesség hazug hunyászkodás árán! Ne poshassza elvem és hittem zugó vizét moesár-nyugalom. Kapjon belém bátor akármennyi szélvész;

de igazamat belekiáltom a viharba, valameddig élek . . .

Lón pedig, hogy a midőn e sorok hegyére kitűztem az *Igazmondás* lobogóját: elébem került a nagyvárad *Szabadság* című ujságlap vasárnapi száma.

Ez a *Szabadság*, idősebb névrokona a mi *Szabadság*-unknak, gondolom amióta foglyot és nyulat lőni szabad, különös mohósággal lövöldöz nemes Debrecen városának ősi címerébe. Nem tudom, miért jár lesre ellenünk; de világosan látom, hogy *nincs igaza*.

És ami még bántóbb, oly nyers hangon, oly műveletlenül írja meg alaptalan vádjait, sértő, igazságtalan ítéletét, hogy keztücs kézzel sem lehet kellő szívecs- és szappan-fölszerelés nélkül vele ujjat huzni.

Ama bizonyos Csokonai-pör miatt (melyben sületlen ráfogás volt, hogy Debrecen Csokonait bohémisége révén ütötte el attól a dicsőségtől, hogy a városi színházat az ő nevére kereszteljük!) a nagyvárad *Szabadság* ezt a hóhér-bárdot sujtotta a mi kálvinista Rómánk vastag nyakára:

A lomha város tunyán megfekszik ott a hortobágyi porban és lassanként mintaképévé válik a zsiros korlátoltságnak.

Továbbá:

A pugris hasára üt és jó debreceni szokás szerint hegyeset köpven . . .
. . . magyarsága inkább tatárság, ázsiaiasság, mint magyarság.

És a derék rokon nem elégszik meg azzal a halálos ítéletével, hogy Debrecen *egész szellemi élete megdőbentő elsüppedést mutat*, hanem a közelebbi vasárnapot ismét ilyen oktanul erős támadásnak szenteli:

Debrecen.

Az a *Debrecen* című cikk, a mely a (nagyvárad) *Szabadság* mult vasárnapi számában jelent meg, három debreceni lapot is megszólatott. A három cikk közül kettő — a *Debrecen* című cikk írójának véleménye szerint — megerősítése annak az ítéletnek, hogy **Debrecen minden kulturjelensége kétségbeejtően alacsony nivóju**. A két cikk ugyanis *sallangós káromkodás* és *ostoba köpködés*, csupa zagyaság és értelmetlenség: szomorú jele annak a *hírhedt sütyedésnek*, a melylyel a debreceni sajtó csaknem kompromittálta az egész vidéki sajtót, Egyedül a harmadik cikk alkalmas arra, hogy némiképp meggyengítse Debrecenről való véleményünket. Teljesen elszoktunk tőle, hogy a Harsányi-affér városából komoly és előkelő hang is szóljon felénk.

Igazán, ide pontot köllene írni. Mert a nagyvárad *Szabadság* oly vakon elfogult és izléstelenül mérges, hogy lehetetlen őt meggyőzni. Azt kell hinnem, hogy a Debrecen című cikk írója *sohasem volt Debrecenben* és értesüléseit abból a kedves francia könyvből merítette, melyben a *tsikos* pattogatja feje fölött a *gatját* és az uri utasra rászögezi a hirtelen előrántott *golliaszt*.

Kiböngésztem azt a három debreceni lapot.

Egyik a *Debreceni Ujság*. Jó. Ez a névrokon szerint is irodalmi nivóju lap.

Másik a *Debreceni Napló*. Oly szeliden irt az esetről, hogy azt hiszem, tollát tinta helyett csurrantott mézbe mártotta, mikor meg merete írni, hogy az a Csokonai-mese — ráfogás.

Harmadik a *Debrecen*. Mórle Pál kemény hajdu, de ő is, jóllehet zamatos magyarsággal és jogos méltatlankodással, annyira tisztességes, komoly, írói hangon utasította vissza a rágalmat, hogy valóban nem értem miért förmed rá a nagyvárad *Szabadság* oly elfogultan a sajtónkra, a városunkra, mindenre, ami debreceni?

Hiszen az egész ügyben eleve sántit a kedves felsőbb lény (a várad *Szabadság*) igazsága.

Kecskeméten új színházat nyitottak és nem nevezték el az új palotát *Katona Józsefről*, pedig Katona ott született és Bánk bánt írta.

Aradon született Csiky Gergely drámairó. Az aradi színház nevet változtatott májusban, mégsem lett Csiky-színház.

Szatmár városi színháza sem Kölcsey-színház. De hát ezért minden kecskeméti, aradi, satmári lakos hülye, paraszt? és e városok minden kulturjelensége kétségbeejtően alacsony nivóju?

Nem! kedves legfőbb ítélőszék, ilyen hangon *nem szabad* még a nagyvárad *Szabadságnak* sem írnia! Nem szabadna még akkor sem, ha vádjai nem volnának alaptalanok.

Ez a hang *megalázása* az ujságírói hivatásnak.

Ilyen hang — cerebrum non habet. Pont.

A fonségestől egy lépés a nevetés. De nincs-e hajszálny közelség a vastag toll és az arebőr között?

Ágról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: Péterfi*.

(Futó-Füred.) A *Füred*ek özönének legérdekesebbje *Futó-Füred*. Alig ismerik e sorok olvasói, pedig itt fekszik *Debrecen* közepében. Hivatalosan, a Máv. nyelvén *Szepes-Sóstó* a neve; ez azonban afféle se hideg, se meleg elnevezés s mindössze annyi köze van *Futó-Füred*hez, hogy valóban sós neve van. Az igazi, a becsületes neve azonban *Futó-Füred*. Tegnapelőtt családi látogatásra vitt a kis kávédaráló-huzta vicinális és bámulattal láttam, mikor a vonatcska a fürdő állomásához ért: mint rohannak a kocsikból hanyat-homlok az utasok a fürdő kertje felé. Kérdezősködésemmre megtudtam, hogy itt ez így divat, mert csak az kap fürdő-kabint, a ki gyorsan szedi a lábát s az elsők között ér a pénztárhoz. Szóval *Futó-Füred*en az kapja, a ki marja. Hősiesen küzdenek a *debreceni* kálvinisták az elsőségért és futnak, minden illemszabályt félretéve, hölgyek és urak vegyesen . . . Mondják, hogy ezért nevezték el a kies helyet *Futó-Füred*nek is. Futva jönnek, futva fürdenek és végül megfutamodnak a vendégei.

(Majomsziget.) Tegnap óta fölfedező vagyok a szó legkomolyabb értelmében. Fölfedeztem egy szigetet, egy vizövezte, szárazföldet, a melynek mint méltóztatnak látni, immár neve is van. Az igazság kedvéért megjegyzem, hogy nem én neveztem el így, de egy bájos leány ismerősöm. Egyébként ő az igazi *Kolumbusz* a *Majomsziget*nek, mindössze a dicsőségét

iratta rám telekkönyvileg, a mit azért bátorokodom megemlíteni, nehogy a más tollával való dicsékvéssel vádolhassanak. — A dolgra terve földrajzi pontossággal így határozható meg az új föld: A **Majomsziget** helye és fekvése bizonytalan. Nagybárá báltermekben található, de lakodalmi estélyeken is megterem. Rendszerint a zenekar előtt, vagy a terem egyik sarkában látható, nagy bálkon pedig kivétel nélkül, középen, körül hullámzó táncos párok tengere közt. Lakói frakkos, fiatalon megvénhedt ficsurok és divatból kiment agglagények. A kik rendszerint különböző hitet vallanak ugyan, de közös jellemvonással irtóznak a táncotól. — Leány nincs a szigeten, a mely tulajdonkép nem is sziget, de a melyet mégis **Majomsziget** néven rajzol be a modern **Éva**, a leánykori **Eldorádó** térképébe.

Mikor a zene megzendül és a leány táncos nélkül marad, gunyosan mutat a terem közepére, ha valaki azt kérli tőle, hol vannak a táncosok.

— Ott állnak egy csoportban a Majomszigeten...

(Kohn ur.) Kohn ur loholva állít be hozzánk.

— Szerkesztő ur. nagy szenczió!

— Mi az, lapunk barátja?

— A főispán átpartolt a 48-ashoz!

— Kohn ur, vigyázzon, Arany szerint csak a költőnek szabad fülleneni.

— Kérem, ez nem füllenés. Most mondta a 9-es bérkocsis, hogy a főispán eddig az ő kocsiján járt, de mikor hazajön, attól fogva a 48-ason fog járni...

Kohn urat kidobtuk.

H I R E K.

N a p l ó.

- Szept. 7. A torna- és kerékpár egyesület orsz. versenyé.
 „ 8. Ugyanez. Második nap.
 „ 9. A főiskola összes tanszakainak ünnepies megnyitása.
 „ 14. A keresk. és iparkamara székházavató ünnepe.
 „ 15. Az ország keresk. kamaráinak kongresszusa.
 „ 16. A kamarák kirándulása M.-Szigetre.
 „ 17. Kossuth-ünnep Debrecenben.
 „ 18. A Wesselényi-szobor leleplezése Zilahon.
 „ 19. Kossuth-ünnep Budapestén.
 „ 20. Francia újságírók látogatása Debrecenben.
 „ 25. A színházi évad megnyitása.
 „ 28. A tüzoltó-egylet 25. éves emlékünnepé.
 Okt. 1. Nemzetközi diákkongresszus kirándulása Debrecenbe.

A Csokonai-kör és Biró Lajos.

— szept. 1.

Az egész ország ünnepelve emlegeti Biró Lajost, aki hét évi fárasztó utazás és életveszélylyel járó buvárkodás után a napokban tért haza Uj-Guineából, hozván magával megbecsülhetetlen értékű természetrajzi, néprajzi és őstörténeti gyűjteményt. A sajtó mindent fölemlít róla, csak azt nem, hogy Biró Lajos debreczeni diák volt.

Pedig az volt, az 1875—77 években három fél éven át hallgatta a teológiát, még pedig úgy, hogy az első évben kitűnő rendű volt, de már a második évben csak azokból a tárgyakból melyek erősebben vonzották, t. i. a természettudományokból. A Csokonai-kör tehát nem csak az országos híri tudóst és kutatót, hanem a debreceni diákot is meg akarta tisztelni, midőn hozzá a következő üdvözlőt, illetve meghívást intézte, a mely

utóbbinak bizonyára meg lesz a teljes foganatja:

Mélyen Tisztelt Hazánkfia!

A debreceni Csokonai-kör örömmel siet Önt üdvözölni, midőn hosszú évekre terjedő utazás és annyi veszélylyel járó tudományos kutatás után szerencsésen hazatért. Üdvözlő Önt nemcsak azért, mert mint irodalmi körnek örvendenie kell minden magyar tudós sikerén és dicsőségén, hanem mert büszkén nevezheti Önt Debrecen neveltjének, a kinek tudományos képzséhez Debrecen és kollégiuma is hozzájárult.

Az Ön sikere és dicsősége tehát Debrecen városának, a debreceni ev. ref. főiskolának is sikere és dicsősége s éppen ezen a jogcímen bátorokodunk kifejezni azon reményünket és kérésünket, hogy nemsokára Debrecen falai között élő szóval mondhatunk Önnek szíves istenhozottat és hogy Ön ugyanakkor szerencsétlenül fogja körünket és abban Debrecen művelt társadalmát érdekes uti élményeiből és nagyfontosságú kutatásaiból vett előadással.

Örvendő üdvözlőtünket és vendégszerető meghívásunkat ismételve, maradtunk a viszontlátásig is Ön iránt hazafias tisztelettel

Debrecen, 1902. augusztus 31.

Géresi Kálmán, **Kardos Albert,**
 a Csokonai-kör a Csokonai-kör
 elnöke. titkára.

* **Személyi hírek.** **Benes László** orsz. képviselő tegnap Nyiregyházáról Debrecenbe érkezett és délután 4 óráig itt volt. — **Jánosy Zoltán** tegnap Sámsonból Debrecenbe jött, estig a városban maradt és hálásan fogadta tisztelőit, akik pappá választása alkalmából üdvözölték. — **Dr. Szeőke István** kir. törvsz. bír. szabadságjáról hazaérkezett és ma átvette hivatala vezetését. — **Kazinczy Gábor** táblabíró, a kir. járásbírószág vezetője ma kezdte meg hat heti szabadságát. Ez idő alatt **Ferency Lajos** kir. járásbíró és **Lengyel Kálmán** kir. albiró helyettesítik. — **Zoltai Lajos** jeles író, városi s. levéltáros szabadságideje letelvé, tegnap elfoglalta hivatalát. — **Ady Endre,** a Nagyvárad Napló szerkesztője Debrecenben járt.

* **Kirándulás Máramaros-Szigetre.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara házavató ünnepségeinek egyik legszebb pontja a vendégek szigeti kirándulása. **Máramaros** gyárállatait, sóbányáit és ipartelepeit látogatják meg a kirándulók s a fogadtatás és sorrend megállapítása ép tegnap történt meg **Szávay Gyula** és **Grünvald József** kamarai titkárok előterjesztései alapján, kik e célból M.-Szigeten töltötték a tegnapi napot.

* **Kossuth-ünnep.** A debreceni Kossuth-ünnep intéző nagybizottsága által kiküldött albizottságok elnökei ma délután fél négykor üléseznek a városházán **Komlóssy Arthur** főjegyző elnökletével, hogy megállapítsák a mi Kossuth-ünnepünk részleteit.

* **A városi-tanács — a tisztikarhoz.** Érdekes megkeresést kapott tegnap a városi törvényhatóság tisztikara a tanácstól. A hosszasan megokolt átirat arra hívja föl a tisztviselői kar figyelmét, hogy a városi hivataloknál teljesített javítási munkák csak akkor fizetődnek meg, ha az utalványokat előbb ellenőrzés végett a városi épületek föntartására hivatott mérnöki hivatal látamozza. A

tanácsnak erre az intézkedésére főképp az adott okott, hogy csak a javítási díjak, melyeket eddig ellenőrizetlenül fizettek ki — év végén rendszerint tetemes összegre rugtak.

* **Hajdumegye és a Kossuth-ünnep.** A debreceni főszolgabírói hivatal a megyei szolgabírók útján hazafias felhívást intézett a vármegye közönségéhez, melyben jelenti, hogy szeptember hó 16 és 17-én Kossuth születésnapjának 100 éves évfordulója emlékére Debrecenben hazafias ünnepségek lesznek, melyre meghívja a vidéki közönséget a rendezőbizottság nevében.

* **Elfogott zsebmetsző.** Idegenből került hozzánk **Bojtár József.** Valószínű, hogy a fővárosból vetette erre felé a forgandó élet. Erre enged következtetni legalább az a körülmény, hogy a zsebmetszőknek kijárta mind a tizenhárom iskoláját. De Debrecenben még is rajta vesztett a tudományán s tegnap elfogta a rendőrség épen akkor, mikor egy uri asszony zsebéből 10 koronát akart elemelni. Természetesen fedezet mellett kitoloncolták a városból.

* **Nők gimnáziuma.** Igy iskolai év kezdetén az egyes tanintézetek elárasztják a szerkesztőseket az iskolamegnyitásra vonatkozó értesítéseikkel. Szívesen engedünk tért lapunk hasábjain eme közérdekű felhívásoknak, mert hiszen az iskolapadok közül indul ki hódító útjára, a közművelődés Géniusza. Nem állhatjuk meg azonban mosolygás nélkül azt a felhívást, melyet az ujonnan szervezett budapesti állami női gimnázium küldött be hozzánk. Ha visszatekintünk a multba s felidézünk emlékeinkben, ama tisztes magyar matronákat, a kiknek szelid jósága lengte körül az ősi kuriák tisztes hajlékait, ha rá gondolunk a gazdaszszonykodásukról híres nemes és nemzeti nagyszonyokra, humoros képet nyújt a XX. század nőemancipációjának operettszerű elkorcsosodása. Hiába, mi a nőket csak feleségnek szeretjük látni, tiszteletet parancsoló anyai kötelességének teljesítése közben. Mert ez a nő igazi hivatása s többet ér az asszony, leány főzőkanállal a kezében, mint hullaboncoló kessel s olvassák inkább hölgyeink a szakács könyv uborkasavanyításról szóló fejezetét, mint sem hogy a latin rendhagyó igék ragozásával töltsék az időt.

* **Főiskolai élet.** A nyári szünet után újra zajos élet folyik a főiskola öreg falai közt. Könyvvásár, beiratkozás, vizsgák izgalma látszik az ifjuság arczán, de legmozgalmasabb képet nyújt mégis a joghallgatók segítő-egyesületének elnökválasztása s ez természetes, mert évek óta a segítő-egyesületi elnök az ifjuság vezére s különösen szép hivatás vár rá most, a diákkongresszusi ünnepségek alkalmával. Legnagyobb pártja van **Ozory István** harmadéves joghallgatónak, kinek jelölése rátermettsége mellett annyival inkább szerencsés választás, mert apja, az ifjuságnak különben is igazi jó barátja, a jogi szak ez idei dékánja s így remélhető, hogy a diák-otthon kérdésében és több más ilyen évek óta vajdó kérdésben fokozottabb jó akarattal támogatja az ifjuság érdekeit. Kisebb, de lelkes pártja van **Milotay Istvánnak,** az irodalmi kör volt elnökének is.

* **A r. főkapitány helyettes tanulmányton.** **Végh Gyula** t. rendőrfőkapitány tegnap Herkules fürdőre utazott, hol azonban csak pár napot tölt s a jövő héten innen Budapestre megy a fővárosi állam-

rendőrség tanulmányozása végett. Tanulmányozni fogja a fővárosi rendőri sajtóiroda szervezetét is, miután annak mintájára, természetesen számolva az itteni viszonyokkal, Debrecenben is rendőri sajtóirodát óhajt felállítani. Tapasztalatairól a városi tanácsnak írásban fog beszámolni.

* Debreceni honvédek Nagyváradon.

Az ezredgyakorlaton izzadó debreceni honvédek tegnap vonultak be a Pece-menti metropolisba, honnan ma indulnak tovább. Nagyváradon a régi laktanyába szállásolták el a fáradt fiukat, kik 24 órai pihenés után tovább folytatták utjukat Mars védelme alatt.

* Francia tudós Magyarországon.

Erdemes vendége van ma Szegednek. A párisi egyetem tudós tanára Raymond Reonly látogatott el a tőzsgyökeres magyar városba, hová Temesvárról érkezett. A magyarbarát párisi a nemzeti-ségi kérdést tanulmányozza és nem győz esodálkozni — úgy mond a nép jólétén és azon, hogy Magyarországon a legboldogabban és legszabadabban élnek a nemzetiségek. Reonly tanár nemrég a Temps hasábjain hosszabb cikket is írt a magyar viszonyokról igen hízegő, elismerő hangon. Kívánatosnak tartanók, ha hozzánk is ellátogatna a tanulmányuton levő francia kitűnőség, annyival inkább, mert annyi nem létező és vizsaszás dolgot regélnék rólunk a külföldön, hogy örömmel kell fogadnunk minden olyan törekvést, a mely ezeket a balhiedelmeket megeafolni törekszik azzal, hogy személyesen kíván meggyőződni a barbárságunkról.

* Egy emléktábla kalandjai.

A debreceni színészet 100 éves fennállása emlékére a vármegye háza homlokzatfalára elhelyezett emléktábla, — mint ezt megirtuk, — nem tudott ellentállani az idő viharainak s rövid négy éves fennállása után művészies kerete azzal fenyegette a járókat, hogy a nyakukba hull. Levették tehát s tegnap helyezték el újra, hogy hirdesse ott — sajnos mint 4 éves multja igazolja, legkevésbé sem időtlen idők végéig a debreceni színészet elmúlt, dicső korszakait.

* Harcszerű céllovészeti.

A harmadik honvédegyalozezred e hó 6-án harc-szerű céllovészeti gyakorlatokat tart reggeli hét órakor a pallagi gyepen. A közeli gazdaközön-ség ezuton is fölhívatik a hatósági óvintézkedések szigorú betartására.

* A nóta vége.

Szomorú magyar nóta volt a kedvenc dala Kamarai Gyula hely-beli közhuszárnak, a ki a 7. számú huszárezred egyik legdelibb katonája volt. De nemesak a Kamarai Gyula nótájának volt szomorú a vege, hanem az ő tegnapi mulatozásának is. A Krámer-féle vendéglőben iszogatót — dalolgotott, Juhász Lajos, egy debreceni barna képű zenész muzsikája mellett. A cigány egymás-után húzta el a szebbnél-szebb nótákat, melyeknek hallatára, de a bekebelezett italok hatása mián is veszekedett jó kedve támadt. S tartott is a mulatozás mind-addig, míg fizetésre nem került a dolog. Ekkor már elvitte a golya a büszke huszár jó kedvét s kijelentette, hogy semmi körülmények közt sem hajlandó a cigány-nak fizetni. S miután e kijelentésében a cigányt súlyos becsületsértő kifejezések-

kel illette, az vissza morgott rá, hogy a magyar ember nem szokott adós maradni a cigánynak. Erre Kamarai kirántotta a kardját s keresztül szurta a Juhász jobb karját, úgy hogy azt, tekintettel súlyos sérülésére be kellett szállítani a kórházba. A harcias kedvű katonát pedig a rendőrség átadta katonai hatóságnak.

* Befejezett tanulmányut. Dr. Strelinger Győző, a m. kir. debreceni bábaképezde tanár segéde külföldi tanulmány utjáról haza érkezett.

* Ellőtték az ujjait. Megirtuk, hogy Deli János 14 éves kis fiu kezét ellőtte egy ismeretlen borbély-segéd tegnap a Móric-telepen. A kis fiut tegnap hall-gatta ki a rendőrség a kórházban a mikor is előadta, hogy két fiatalember lövöldözött a telepen, mikor ő arra járt. Az egyik tréfából ráfogta a revolvert, mely — bizonyára véletlenségből — el-sült s a kezefején találta golyója. Látás-ból ismeri a tettest, akiről azt állítja, hogy borbély-segéd, de a nevét nem tudja. A lövöldöző fiatal embert most keresi a rendőrség. A kis fiu kezét kü-lömben nem kellett amputálni, mint ezt előbb gondolták s rövid időn fel fog épülni.

* Halál a fürdőben. Egy boldogtalan honvéd önkéntes Horváth János tragikus haláláról szól a hiradás. A nagyváradi negyedik honvédegyalozezrednél szolgált, mely jelenleg Fugyivásárhely mellett végzi gyakorlatait. Horváth eltikkadva a farszto gyaloglásban, fürödni ment a Körös hullámaiba, melynek egyik vesze-delmes víztölesére magával ragadta az örök sötétség birodalmába az ifju katonát. Bajtársai csupán hulláját menthették meg. Táviratilag tudósították a végzetes esetről Budapestén lakó szüleit, kik intézkedtek is a temetésről.

* Csegén megszűnt a sertésvész. A deb-receni főszolgabírói hivatalnak jelentették tegnap Tisza-Csegéről, hogy ott a sertésvész megszűnt s a hatóság meg is tette az intézkedéseket, hogy a csegei sertésállományt a zár alól oldja fel a miniszter, akinek erről az ügyről távirati jelentést küldtek.

* Megszűnt az Angelotti mulató. Deb-recen szalmaözvegyeinek helyi Ős Budája a bikabeli Angelotti mulató vasárnap este bucsuzott el a közönségtől. Tegnap kelt utra a társulat is, melynek vezetője és népszerű igazgatója Angelotti Vilmos ez uton bucsuzik, köszönetet mondva a támogatásért a mulatót kedvelő nagy-közönségnek. Jó emléket hagy itt, mert a könnyű nyári szórakozás kielégítésében a nemesebb eszközök felő hajlott mű-sorával és előadásainak tisztességével.

* Halálozások. Az anyakönyvi hivatalnál tegnap az alábbi haláleseteket jelentették be. Nagy Sára ev. ref. 26 éves, Feldmann Jenő izr. 16 napos, Kis Erzsébet ev. ref. 2 éves, Molnár Lajos ev. ref. 22 hónapos, Friedmann Lőrinc izr. 19 napos.

x Az iskolai és őszi idény kezdetén ajánljuk kitűnő minőségű házilag készi-tett női, férfi és gyermek cipőinket, va-lamint eszímáinkat mérsékelt árkban. Női és férfi cipők 2:50-tól felfelé. Leány fiu és gyermekecipők minden árban. Mandl és társa kizárólagos cipő üzlete Debrecen, Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház.

x Dr. Winkler Jenő egyet. orvostudor fogorvos, nyaralásából hazatérve megint megnyitotta Kossuth-utca 27. szám alatti fogorvosi műtermét.

TANÜGY.

A főiskola megnyitása. Dr. Kérészy Zoltán akadémiai igazgató most küldte szét a meghívót a debreceni ev. ref. fő-iskola összes tanszakainak megnyitó ün-nepére. A megnyitó ünnep szeptember hónap 9-én délelőtt 9 órakor lesz. Elő-zetesen gyülekezés délelőtt fél 9 órakor a kis tanácsteremben (új épület I. emelet); 9 órakor ünnepélyes istentisztelet a vá-rosi nagytemplomban, melyen imádkozni fog Csiky Lajos főiskolai lelkész. Isten-tisztelet után a kis tanácsteremben az akad. igazgató üdvözli a főiskolai ható-ságokat és képviselőket, majd a dísz-teremben dr. Kérészy Zoltán 1902—1903. tanévi akad. igazgató fogja székfoglaló-ját megtartani.

IRODALOM.

(*) Városi színmű pályázat. Szegeden a város pályázatot hirdetett polgári tár-sadalmi színműre. Ez két évvel ezelőtt történt. Már akkor furesa volt ez az iro-dalmi téren szokatlan elkülönítés a színmű szereplőinek társadalmi osztályozásában. De még furesább az, amiről a szegedi sajtó joggal panaszkodik. Az ugyanis, hogy már két métermázsza hivatalos irka-firkálást eszközöltek egymás közt a pálya-bírák és a város; de a pályázat eredmé-nyét mégsem sikerült kihámozni a haj-dani szegedi boszorkányperek aktáinak porlepte homályából. Hát biz' ez a hir furesán kopog, mint a szegedi papucs. Az efféle pályázatok általában nem hasz-nálnak az irodalomnak, meddők és hiába-valók; de már ha Szeged városának van fölösleges 2000 koronája, — semmi szín alatt se szabad ilyen huzavonás mókával csuffá tenni az irodalmi pályázat komoly-ságának utolsó maradékát.

(*) Délibábok hazája. Az Uránia nagysikerű látványos darabjának szöveg-könyve most jelent meg nyomtatásban. A Délibábok hazája poétikus, szép szö-vege, mely Lovász János érdemes alko-tása László Albert és társa könyvesbolt-jában kapható. Ára füzve 50 fillér.

SPORT.

Országos agarászverseny Debrecenben.

Október hónap derekán Debrecenben gróf Szapáry György elnöklése wellett agarász-verseny lesz. A versenyt Debre-cen két legszebb területén a Hidvéger és Jabloncay-féle pusztákon rendezik. Gróf Szapáry a napokban ismét Deb-recenben időzött és tárgyalt az érdekelt tulajdonosokkal.

TÁVIRATOK.

A király utazása.

Laibach, szeptember 1. (Saját tu-dósítónk távirata.) A király tegnap este 7 óra 18 percekor Pólába menet Darvison át ideérkezett. Ő felsége mindjárt meg-érkezése után kiszállott szalonkocsijából és melegen üdvözölte Rajner főherceze-get, a ki már előbb érkezett ide a déli vasut egyik vonatával. A király negyed-óráig időzött Laibachban, azután tovább utazott.

Az országház koronaőrsege.

Budapest, szeptember 1. (Saját tudósítónk távirata.) Rendkívül nagy jelentőségű újítás történik az új országházban. A parlament egész területét kiveszik a rendőrség hatásköréből és az angol parlament példájára a magyar országgyűlés házáat egészen önálló, külön rendőri szervezettel látják el. Ezzel a magyar királyi koronaőrseget bizák meg. A koronaőrseg alapítványa már megkapta az utasítást, hogy a legénység létszámát hatvannal emelje. A magyar parlamenti koronaőrseg szervezése már meg is kezdődött. Az országgyűlés megnyitásakor már diszruhás koronaőrök teljesítik a szolgálatot.

A király leánya beteg.

Brennerbad, szeptember 1. (Saját tudósítónk távirata.) Mária Valléria királyi hercegnő megbetegedett. Állapota nem súlyos ugyan, a fenséges asszony mégis konzultálás végett magához hívatta Guggenberg tanárt, a brixeni hidegvizgyógyintézet vezetőjét.

A kiegyezési tárgyalások.

Bécs, szeptember 1. (Saját tudósítónk távirata.) Széll Kálmán miniszterelnök ma Budapestre utaztában pár órát itt töltött és Körber osztrák miniszterelnökkel értekezett. Abban állapodtak meg, hogy a kiegyezési tárgyalásokat e hónap 5-én pénteken folytatják.

Rózsahegy vendégei.

Rózsahegy, szeptember 1. (Saját tudósítónktól.) Seefried Ottó báró és neje Augusztia bajor hercegné meghívására Szmezsányi főispán és neje tegnap ide érkeztek. A vendégeket Seefried báró saját fogatán vitte nyaralójába, a hova ebédre voltak hivatalosak. Ebéd után a báró család bemutatta vendégeinek a nyaralót és környékét, majd visszakísérték őket a vasuti állomásra. Kellemes meglepetést kelt itt, hogy minden ünnepi alkalommal, így legutóbb Szent István napján és a király születésnapján, a rózsahegy nyaralón két hatalmas nemzeti színű zászlót tűznek ki. A báróné mindennap kilovagolt a környékre. Sétalovaglásain rendszeresen Rakovszky István orsz. képviselő fia kíséri.

Rektorválasztás az egyetemen.

Budapest, szeptember 1. (Saját tudósítónk távirata.) Ma volt az egyetemen a rektorválasztás, melynek egyhangú eredménye az, hogy Kétly Károly dr. orvoskari professzor lett a tudományos egyetem rektora. Az első választáson Ajtai és Hógyes dr. egyforma szavazatot kaptak s így Wlassics miniszter döntött, kinevezvén rektornak Ajtai dr.-t, a ki azonban nem fogadta el a megtiszteltetést. Így történt, hogy új választást

kellett hirdetni s ennek eredménye Kétly Károly dr. rektorsága.

Tüntetések Zágrábban.

Zágráb, szeptember 1. (Saját tudósítónk távirata.) A tegnap délelőtti tüntetések alkalmával a rendőrség egy községtanácsost is letartóztatott, de mindjárt szabadon is bocsátotta. Este ismétlődtek a tüntetések a Szrbobran szerkesztősége előtt. A rendőrség a tömeget a Nikolics-utczába szorította, a melynek végén a tömeg egy kavicsrakást talált, mire valószínű közáport zúdított a rendőrségre. A rendőrök erre kardot rántottak és úgy verték szét a tömeget. Néhány ember megsebesült. Egy lovas rendőr, a ki a tömeg közé rontott, lerántottak a lóról. A nyugalom teljesen helyreállt.

Meghurcolt árvaszék.

Budapest, szeptember 1. (Saját tudósítónktól.) Egyik aradi lapnak híradása nyomán csaknem az egész fővárosi sajtót bejárta egy alaptalan hír, mely Csanádmegye árvaszéke ellen Kriván Dénes család-palotai örökösökkel kapcsolatosan intézett alaptalan vádaskodást. Illetékes helyről nyerjük most a felvilágosítást, hogy Kriván Dénes egy teljesen eladósodott palotai kisbirtokos volt. Halála után a hitelezők egymás után rohantak meg a hagyatékot, s így természetes, hogy kielégítést valamennyi hitelező nem nyerhetett, annál kevésbbé, mert a passzívák jelentékenyen felülmúlták az aktív vagyont. Hogy a hitelezők legnagyobb része mégis pénzéhez jutott, az egészen az árvaszék érdeme, mert a hagyatékot gondos közbenjárása folytán sokkal magasabb árban tudta értékesíteni, mint azt a leltári becsérték feltüntette. Az árvaszék kezén tehát egy fillérenyi vagyon sem kallódott el, sőt a hagyatéki vagyon éppen a lelkiismeretes közbenjárás folytán magasabb jövedelmezőségre tett szert. Az egész vádaskodás valószínűleg magánbosszú műve, mely egy-két elutasított hitelező rosszakaratú beavatkozása folytán hureolta meg alaptalanul a csanádmegyei árvaszéket.

A burok adója.

Pretória, szept. 1. Milner augusztus 29-én rendeletet bocsátott ki, amely szerint minden felnőtt benschülött férfi 50 franknyi fejadót tartozik évenként fizetni. Azt hiszik, hogy ez az intézkedés hozzá fog járulni a munkáskérdés megoldásához.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 1. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 150,000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonaneműek közül zab és tengeri 5 fillérral drágább. Idő szép.

Buza októberre	6-63-64.
" áprilisa	6-96-97.
Rozs októberre	5-93-94.
" áprilisa	6-15-16.
Zab októberre	5-45-46.
" áprilisa	5-76-77.
Tengeri szeptemberre	5-43-44.
" májusra	5-40-41.
Repce augusztusra	0-—-.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Királysértő oláh. Kindris Makovej jódi oláh ember állott tegnap a kir. törvényszék előtt felségsértésért. A tárgyaláson dt. Oláh Miklós törvényszéki bíró elnökölt míg a kir. ügyészséget dr. Udvarhelyi Dezső képviselte. Védő dr. Révi Nándor debreceni ügyvéd volt. Az eset különben a következő. Jódon a község egyik része el akarta a pópát üldözni a faluból, míg a többi nép a pópa

mellett foglalt állást. Tavaly július elején ismét összetűzés volt a két párt között s a czivakodás hevében ilyen megjegyzést tett Kindris: Tolvaj és rabló mindenki a községi rendőrmestertől kezdve egész a királyig. Sőt még megis nevezte őket őrmester, szolgabíró, főszolgabíró, alispán, főispán és a miniszterek személyében. A tanuk vallomása meg is erősítette ezt a tényállást. Legterhelőbb vallomások az Edelstein Lébé és Kindris Jónáséi voltak. A vádlottra nézve kedvező volt Plesch Togyer vallomása. Ezután az összes tanukat, kiket oláh tolmács segítségével hallgatott ki a királyi törvényszék, megeskették. Dr. Oláh elnök erre befejezettnek nyilvánította a bizonyítási eljárást s a perbeszédre került a sor. Dr. Udvarhelyi királyi alügyész teljesen bebizonyítottak látta a bűncselekmény elkövetését s kérte a vádlott elítélését. Dr. Révi védőügyvéd ezután igen szép és hosszabb védbeszédben cáfolgatta a királyi ügyész állítását. Meghatóan festette a vádlott nagy családjának állapotát és kérte a vádlott felmentését. Ezután visszavonult a királyi törvényszék és pár perc multán kihirdette dr. Oláh elnök a határozatot, mely szerint a királyi törvényszék Kindris Makovej az ellene emelt felségsértés vádja és következményei alól felmenti. Az ítélet megokolása az, hogy bár mondta a vádlott azt, hogy tolvaj és rabló a községi rendőrmestertől mindenki egész a királyig, de ebbe a király személyét, mint a tanuvallomásokból kiderült nem értette bele. Az ítéletben a védő és vádlott megnyugodtak, de a királyi ügyész felebbezett.

Regénycsarnok.**E s ő.**

A Szabadság számára írta: *Dombay Hugó.*

— Szalmát akarok venni a kocsándi bérlőnél. Szürkéimen három óra alatt megjárhatjuk az utat idestova: a határt is megnézzük, nincs kedved velem jönni? — ezzel köszöntött be hozzám Bekő egy füledt nyári napon, azután nyomban lehajolt az irásom fölé, hogy lássa: mit firkálok?

— Szalmát akarsz venni? Mondd csak, nem özvegy az a szalma? — Tudtam ugyanis, hogy Kocsádon egy amolyan szalmaözvegy-féle szép asszony lakik, a ki már sok uri embernek elcsavarta a fejét, hát Bekő Pistát is joggal gyanuba vettem.

Csinos fiatalember volt és nőtlen, föltehettem róla, hogy ilyesmiben sántikál a lelke. De nem figyelt a szavamra, annyira el volt merülve a firkámba, hogy fölön kellett fognom és megismételnem a kérdést.

Olyanformán intett a kezével, mintha a dolog merő ostobaság volna. Tehát csakugyan nem özvegy a szalma.

Kivettem az irást kezéből és hogy okosabb tárgy felé tereljem az eszét, szívtart adtam neki. A csere — úgy látszott — inyére volt, mert gyufa után nyult és látható élvezettel fujta magából a füstöt.

— Mikor indulsz?

— Nyomban. Vedd a kalapodat, menjünk.

Ugy is tettünk. Pista háza előtt már készen állt a fogat és csakhamar elhagytuk a falut.

Nyár elején volt és hetek óta rekkenő meleg. Az ut mentén vonuló akác-

fák sora, az árkot borító sokféle bogáncs, szerbtóvis, takácsmácsonya, gyalogbodza, pemetefű szinte roskadozott a szürke por terhe alatt. A hosszú idő óta tartó szárazságot már nagyon sínylette a vetés, kapanövény, hogy Bekő Pista, ki élt-halt az ő kis gazdaságáért, szinte mély szomorúsággal nézte az összeaszott növényzetet. A rozsok fehéredtek, az árpa vékony száru volt és a búzák előbb haragoszöld színe mindegyre sárgult, halványodott.

A kalásztengerből szinte kihallatszott a sóhaj „adj esőt Uram, — de mindjárt!”

Mindketten elmélyedtünk és csak a kocsis egy-egy ostor suhintása, meg a lovak olykori prüszögése, horkantása váltotta fel a kocsis egyhangu robogását.

— El fog pusztulni minden, ha nem kapunk hamarosan esőt. A természetben csak a kis éjjeli harmat tartja még a lelket — szölt Pista leverten, sajnalkozva.

— Este már kifogytál a szalmából? Te, a példás gazda? — kérdeztem, hogy más felé fordítsam bus gondolatait.

— Nincs ebben röstelni való. Az a jó gazda, a kinél a szalmából soha sincs elegendő készlet. A ki csak magot és sok szalmát termel, annál nincs helyes arányban a gazdasági üzem, a forgás. Azután meg a trágya a fő, ezzé kell gyurni mindent. Hát mi esodálni való van azon, hogy így nyár felé már kifogy a szalmából a gazda?

(Folyt. köv.)

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: Jablonczay Kálmán.

(Folytatás)

56

X.

P á r d u c.

— Uraim! — mondá derültebb arccal. — Egy mód van csak, hogy a párduc is velünk jöhessen.

A két barát örvendve figyelte.

— Ha, — folytató a kapitány — a szerezésen rászánja magát arra, hogy a párduccal együtt egy, a hajóhoz kötött mentő csónakon teszi meg az utat Odeszáig.

Babill örömmel egyezett bele az ajánlatba.

Tele veszélyvel volt ez a kínlat de el kellett fogadni, különben a hű állat ott maradt volna a parton.

*

Délután két órakor megszállt a kikötő indító harangja.

Az olasz zászló lengett, repkedett a magas, sárgára festett árbocon.

Lassu méltósággal iramlott a nagy vízi szörnyeteg a sima víz felületén.

A hajó faránál alá csüngő vas karikához kötött vastag kötelén egy csónak ugrándozott ide s tova a felkorbácsolt víz fodrokon.

A kis csónakban Babill ült a lábainál guggoló párduccal.

Heteken keresztül utaztak ilyen módon a vándorok haza felé.

A kis csónak utasainak a hajó fedélzetéről dobták alá mindennap az enni való és hójagokban az ivó vizet.

Ugy Babill, mint a vad Párduc egészen beletörődtek már az ujmódi utazás formájába és hálátelten tekintettek Tardos alakjára, ki a fedélzet

korlátján aláhajolva nézegette az ő hű barátjait.

Hat heti utazás után megérkeztek Európába.

A midőn először léptek földre Tardos leborult és esókolta a göröngyöt.

Odaültek aztán a kikötő falzatára, tanakodva, gondolkozva, hogy mi is következik már most, milyen módon érjenek legrövidebb uton haza.

A mint ott üldögélnek busan, elhagyatva, egy elegáns fogat repül el előttük a kikötő pénztára felé . . .

Babill a kocsiban ülő hölgy arcára tekint és fájdalmasan felordítva fut a vágató kocsis után.

(Folyt. köv.)

Megérkeztek
a legújabb
női ruaszövetek,
Francia flanelek,
mosó velezek,
szőnyegek

Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai.

Vászon készfehérnemű raktárába.
Debreczen, Kistemplom-bazár.

Naponta friss érkezésű

kiváló szép zamatos öszibaraczkok, valamint nemes faj körték, sárga és görög dinnyék, továbbá csemege-szőlők és ugyszintén minden faj gyümölcsök állandóan kaphatók.

Vidéki megrendeléseket a legfigyelmesebben csomagoljuk és továbbítjuk.

Czeglédy és Polgár

fűszer és csemege üzlet.

Debreczen, a Bika szállóval szemben.

Képviselek

kik gazberendezések szerelésében jártasak, kerestetnek

ACETILÉN

világítási vállalathoz.

Ajánlatok referenciák megjelölésével
KLINGER RICH.

Gumpoldskircheneri gép- és fémáru-gyár magyarországi telepe
Budapest, VII., Hernád-utca 43. sz.

„ACETILÉN-UDVAR“ czimzendők.

Tersan-Calcaop

Vastartalmu táp- és erősítőszert, vérképző és idegszilárdító

kellemes izzal, könnyű emésztéssel.

Tessék az orvosoknál tudakolni.

Kapható minden gyógyszerárban.

Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerészrel.

